

дамы, кватэры, камуналкі, хрушчоўкі. Аднак мінуў час, і слова *хата* перабралася за беларусамі ў горад. Гэтак сёння — нават калі гавораць па-расейску — называюць любое сваё жытло.

У *хаце* родзяцца і гадуюцца дзеці, у *хаце* кахаюцца, живуць і паміраюць. У *хаце* прымаюць гасцей — і частуюць іх, чым хата багатая. З *хаты* чалавек сыходзіць у сьвет — каб зноў і зноў вяртацца. *Дахаты*.

## Хатынь

*Сяргей Дубавец*

*Хатынь* — назва беларускай вёскі, якая сымбалізуе тыя 136 нашых вёсак, што ў мінулую вайну былі спаленыя разам зь людзьмі і больш не адраджаліся. За савецкім часам *Хатынь* стала самым яркім і вядомым знакам Беларусі ў сьвеце. Яе называлі ў адным шэрагу з чэскай Лідзіцэ, літоўскім Пірчупісам, францускім Арадурам. Але нідзе ў іншых краінах фашысты не спалілі столькі вёсак, колькі ў Беларусі.

Чаму менавіта *Хатынь* абралі спачатку фашысты, а пасля — савецкая прапаганда?

Па-першае, перад тым, як вёску спаліў украінскі карны батальён, недалёка адсюль партызаны забілі нейкага фашыстоўскага чына. І спаленьне *Хатыні* было адказам на акцыю савецкіх партызанаў. Цяпер мы ведаем, што такі правакацыйны характар насіў увесь партызанскі рух, кіраваны з Крамля.

Па-другое, справа ў сугучнасьці, у гульні словаў: *Хатынь* — Катэнь. Катэнь — месца на Смаленшчыне, дзе напярэдадні вайны чэкісты расстрэльвалі палонных афіцэраў польскага войска. Сугучнасьць дазваляла савецкай прапагандзе затуліць факт сталінскага генацыду фактам генацыду фашыстоўскага.

У часе перастройкі *Хатынь* паступова перабралася ў шэраг новых сымбалаў беларускай трагедыі XX стагодзьдзя і заняла сваё месца паміж Курапатамі й Чарнобылем. Што да паспалітага народу, дык ён застаўся да гэтых сымбалаў абываковым.

Памятаю, у Менску дваццацігадовае даўніны, такую сцэну. Жанчына, магчыма, прыезджая, разам зь дзіцем доўга разглядала значкі ў кіёску „Саюздруку“. Нарэшце яна сказала: „Мне, пажалуйста, два значка — колакольчык і машинку“. „Які калакольчык?“ — пытаецца кіяскёрка. „Да вон тот, гдзе *Хатынь* напісана“.

## Хлеб

*Рыгор Барадулін*

„*Хлеб* наш надзённы дай нам сягоння!“ — моліць людства ўсявышняга ўжо якое тысячагодзьдзе.

*Хлеб* — аснова жыцця. *Хлеб* надзённы і хлеб духоўны. На ім трымаецца людства. *Хлеб* зь зерня — кроплі Вечнасьці, а зерне сьведчыць пра неўміручасць жыцця.

Подавы *хлеб*, каравай вясельны — паўтараюць аблічча сонца.

„У поце аблічча свайго“ сказаў Госпад чалавеку зарабляць *хлеб*.

*Хлебам* вымяраецца праца, *хлебам* вымяраецца багацьце, *хлебам* вымяраецца вартасьць *хлебароба*.